

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA REGIONÓW 2014

Województwo opolskie

Dr hab. Hanna Godlewska-Majkowska, prof. SGH

Dr Agnieszka Komor

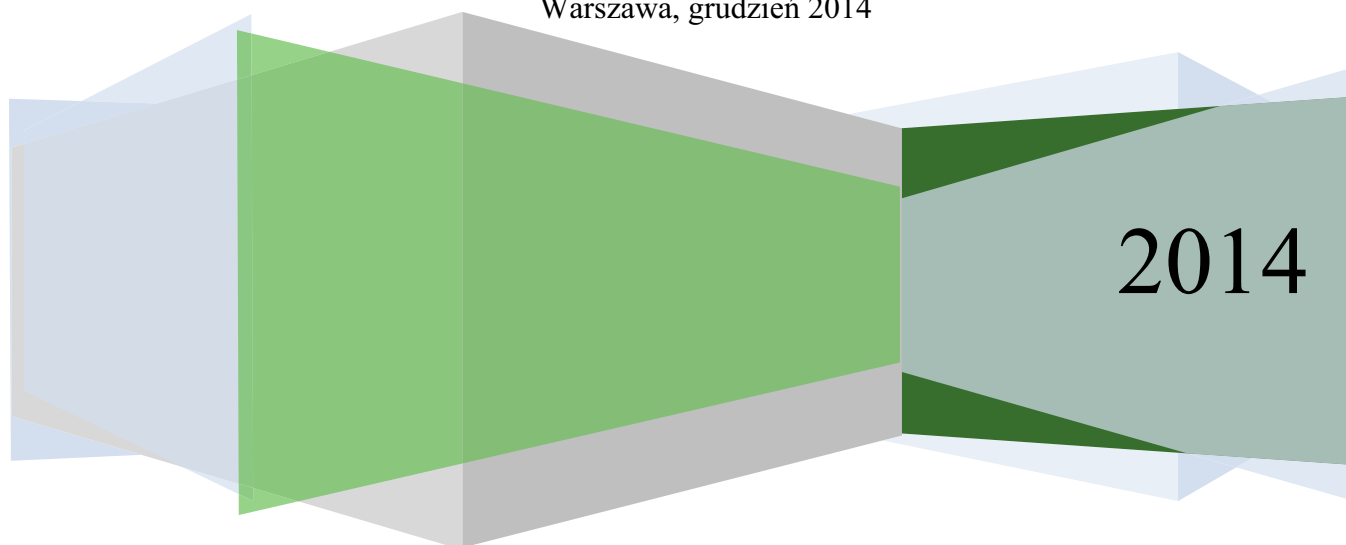
Dr Patrycjusz Zarębski

Mgr Mariusz Czernecki

Mgr Magdalena Typa

Raport przygotowany na zlecenie
Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.
w Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, grudzień 2014

Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIiIZ) jest instytucją rządową, która pomaga inwestorom od 1992 roku. Misją PAIiIZ jest tworzenie pozytywnego wizerunku Polski w świecie i dzięki temu zwiększenie napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych poprzez zachęcanie międzynarodowych firm do inwestowania w Polsce. PAIiIZ jest przydatnym partnerem dla zagranicznych przedsiębiorców wchodzących na polski rynek. Agencja przeprowadza inwestorów przez wszystkie niezbędne procedury administracyjne oraz prawne dotyczące danego przedsięwzięcia. Zapewnia również szybki dostęp do kompleksowej informacji dotyczących kwestii prawnych i biznesowych w zakresie inwestycji. Ponadto, pomaga w znalezieniu odpowiednich partnerów oraz dostawców, wraz z nowymi lokalizacjami.

PAIiIZ zapewnia bezpłatne profesjonalne usługi doradcze dla inwestorów, w tym:

- pomoc przy wyborze lokalizacji inwestycji w Polsce,
- dostosowane do potrzeb inwestorów wizyty w Polsce,
- informacje na temat otoczenia prawnego i gospodarczego Polski,
- informacje na temat dostępnych zachęt inwestycyjnych,
- ułatwianie kontaktów z władzami centralnymi i lokalnymi,
- identyfikację dostawców i wykonawców,
- opiekę nad inwestorami działającymi na terenie Polski (wsparcie reinwestycji w Polsce).

Oprócz **Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) OECD** prowadzi także Punkt Informacyjny dla firm, które są zainteresowane Funduszami Europejskimi. Działalności Agencji jest wspierana przez **Regionalne Ośrodki Pomocy Inwestorom**. Dzięki szkoleniom i stałemu wsparciu Agencji, ośrodki zapewniają kompleksowe usługi dla inwestorów na poziomie województwa.

Na stronie internetowej **www.paiz.gov.pl** inwestor znajdzie wszystkie niezbędne informacje o Polsce, polskiej gospodarce, regulacjach prawnych oraz inne szczegółowe informacje, które mogą być przydatne dla każdej firmy chcącej prowadzić swoją działalność na terenie Polski.

W 2011 roku zostało powołane Centrum Współpracy Gospodarczej PAIiIZ Chiny - Polska zapewniając kompleksowe informacje o możliwościach inwestycyjnych w Polsce oraz oferując wsparcie dla chińskich firm w trakcie procesu inwestycyjnego. Centrum jest odpowiedzialne za: promocję Polski jako lokalizacji dla inwestycji zagranicznych, identyfikację źródeł zagranicznych inwestycji bezpośrednich, wspieranie misji i delegacji z Chin, przygotowywanie analiz i informacji, utrzymując stały kontakt z chińskimi firmami działającymi w Polsce. Więcej informacji o projekcie "Go China" można znaleźć na stronie: **www.gochina.gov.pl**.

Od 2013 roku natomiast PAIiIZ realizuje program "Go Africa". Jego celem jest zachęcenie polskich przedsiębiorców do wejścia na rynki afrykańskie jak również promocja Polski w Afryce. By ten cel został osiągnięty PAIiIZ organizuje: misje rozpoznawcze do krajów afrykańskich, udział polskich przedsiębiorców w targach, konferencjach, seminariach i warsztatach w Polsce jak również w Afryce. Ponadto Agencja przygotowuje publikacje o rynkach afrykańskich. Więcej informacji o projekcie "Go Africa" można znaleźć na stronie: **www.goafrica.gov.pl**.

WSTĘP

Niniejszy raport powstał na zamówienie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych jako kolejna edycja raportów atrakcyjności regionów. Raporty te są corocznie publikowane od 2008, co jest efektem wykorzystania w praktyce gospodarczej badań naukowych prowadzonych od 2002 roku, pod kierunkiem dr hab. H. Godlewskiej-Majkowskiej w Szkole Głównej Handlowej, w Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, w Instytucie Przedsiębiorstwa. Wszyscy Autorzy stanowią trzon zespołu, rozwijającego metodykę pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów.

Raport składa się z kilku części. W pierwszej z nich zaprezentowano w sposób syntetyczny gospodarkę województwa opolskiego, zwracając uwagę na jego potencjał społeczno-gospodarczy oraz poziom i strukturę gospodarki. W zamieszczonej w tej części opracowania znajduje się tabelaryczne syntetyczne ujęcie najważniejszych informacji społeczno-gospodarczych z uwzględnieniem ocen atrakcyjności inwestycyjnej. Następnie zaprezentowano pozycję województwa na tle innych regionów Polski i Unii Europejskiej, zwracając uwagę na najważniejsze dla regionu rodzaje przemysłu oraz sektory wysokiej szansy.

Drugą część raportu poświęcono ukazaniu wewnętrznego zróżnicowania atrakcyjności inwestycyjnej województwa opolskiego w skali powiatów i gmin. W tym celu wykorzystano wyniki badań naukowych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie odnoszące się do wszystkich gmin i powiatów w Polsce, co czyni zaprezentowane oceny opolskich powiatów i gmin porównywalnymi z ocenami innych jednostek w pozostałych województwach Polski.

Trzecia część raportu jest poświęcona prezentacji wiodących instytucji otoczenia biznesu w województwie ze wskazaniem rodzaju wsparcia dla inwestorów. Następnie ukazane jest rozmieszczenie i efekty działalności specjalnych stref ekonomicznych w województwie. Część tę kończy prezentacja wyników konkursu „Gmina na 5!”, który pozwolił na wyłonienie gmin, które nie tylko są bardzo atrakcyjne pod względem atrakcyjności inwestycyjnej, ale i odznaczają się najlepszą dostępnością informacji użytecznych dla inwestorów i przedsiębiorców w kontaktach przez Internet.

Raport wieńczy aneks, w którym ujęto zestawienie tabelaryczne ocen atrakcyjności inwestycyjnej dla powiatów i gmin województwa. Zawiera on również tabelaryczne zestawienie efektów funkcjonowania Specjalnych Stref Ekonomicznych.

W pracy zastosowano dwa podejścia do atrakcyjności inwestycyjnej. Wyróżniono **potencjalną atrakcyjność inwestycyjną** definiowaną jako zespół regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiąganie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji).

Ponadto zastosowano pojęcie rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej, rozumianej jako zdolność regionu do wykreowania satysfakcji klienta - inwestora i wywołania absorpcji kapitału finansowego i rzeczowego w formie inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitału.¹

Wskaźniki potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej w wersji podstawowej (PAI1) oceniają walory lokalizacyjne regionów. Są one obliczane dla jednostek różnych szczebli podziału statystycznego (gminy, powiaty, podregiony, województwa). Wskaźniki odnoszą się do całości gospodarki narodowej oraz do poszczególnych wybranych sekcji gospodarki: C - przemysłu przetwórczego, G - handlu i napraw, I - turystyki i gastronomii, M - działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej. Sekcje te stanowią trzon gospodarki regionalnej.

W raportach oprócz wskaźników PAI1 wykorzystano wskaźniki skonstruowane wyłącznie dla województw, w oparciu o wiele cech dostępnych od poziomu województw. Umożliwiają znacznie szerszy kontekst ocen atrakcyjności inwestycyjnej w porównaniu do wskaźników PAI1. Są to wskaźniki grupy PAI2, opracowane na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej w ujęciu ogólnym, czyli dla gospodarki narodowej a także w odniesieniu do ww. sekcji gospodarki.

Ponadto w raporcie wykorzystano oceny rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej (RAI), nawiązującej do napływu kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów. Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna może być odnoszona do poziomu województw ze względu na dostępność danych statystycznych.

Zaproponowane miary są przedmiotem corocznej ewaluacji, dzięki konsultacjom z instytucjami obsługującymi inwestorów zagranicznych, jak i bezpośrednim kontaktom zespołu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz organizacjami przedsiębiorców. Z opisem metodycznym pomiaru atrakcyjności inwestycyjnej regionów Polski oraz powiatów i gmin można zapoznać się na stronie **Instytutu Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej** (<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>), a także w licznych publikacjach naukowych i ekspertyzach.

¹ Szerzej na ten temat m.in. w: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski jako źródło przedsiębiorczych przewag konkurencyjnych*, praca zespołowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Studia i Analizy Instytutu Przedsiębiorstwa, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2012; H. Godlewska-Majkowska, *Polish regions and their investment attractiveness in the EU*, w: *POLAND Competitiveness Report 2013. National and Regional Dimensions*, M. Weresa (editor), Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2013, s. 299-316.

1. CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI REGIONALNEJ WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

Województwo opolskie jest położone w południowo-zachodniej części Polski. Jest to region o bardzo intensywnym rolnictwie, dzięki czemu stanowi korzystne miejsce lokalizacji dla przemysłu spożywczego. Sprzyja temu nie tylko wysoki poziom kultury rolnej, ale i bardzo żyzne gleby. Opolszczyzna to region o długotrwałych tradycjach przemysłowych, szczególnie w dziedzinie przemysłu spożywczego, mineralnego, metalowego, maszynowego oraz chemicznego. Położenie przygraniczne oraz liczne przejścia graniczne (drogowe i kolejowe) predestynuje ten region do współpracy z Republiką Czeską oraz Niemcami.

Atuty województwa stanowią ponadto:

- Położenie na głównych krajowych i europejskich szlakach komunikacyjnych i transportowych (autostrada A 4),
 - Doskonały dostęp do żeglugi śródlądowej, dzięki Odrze oraz kanałowi Gliwice-Kędzierzyn Koźle (port w Kędzierzynie jest największym portem śródlądowym w Polsce),
 - Dobrze rozwinięta infrastruktura komunikacyjna, w tym dostęp do Internetu (województwo należy pod tym względem do przodujących w kraju),
 - Obecność uczelni wyższych,
 - Bogate zasoby dla przemysłu mineralnego - możliwość specjalizacji w sektorach wspierających przemysł budowlany,
- Wielokulturowość mieszkańców województwa, z czego wynika ich tolerancja i otwartość na napływ kapitału zagranicznego, cechę tę wzmacnia przynależność Opolszczyzny do Euroregionów Pradziad i Śląsk.

Zbiorczą charakterystykę województwa zawiera tabela 1.

Tabela 1. Ogólna charakterystyka gospodarki województwa opolskiego

Wyszczególnienie	Województwo opolskie	Polska	Udział procentowy województwa w wielkości krajowej
Potencjał rynkowy			
PKB per capita w 2012 r. (zł/osoba)	33071,0	41439,1	-
Liczba ludności (osoby stan na stan na 31 XII 2013)	1004416	38495659	2,6%
Potencjał zasobów pracy			
Absolwenci szkół wyższych w 2013 r. (osoby)	10850	454986	2,4%
Absolwenci szkół średnich w 2013 r. (osoby)	6119	271333	2,3%
Liczba pracujących w 2013 r. (osoby)	346	15568	2,2%
Struktura pracujących w 2013 r.	sektor rolniczy 11,9% sektor przemysłowy 36,3% sektor usługowy 51,8%	12,0% 30,5% 57,5%	
Nakłady inwestycyjne i kapitał spółek z udziałem kapitału zagranicznego w województwie			
Nakłady inwestycyjne w 2012 r. (mln zł)	950,8	79942,6	1,2%
Kapitał spółek w 2012 r. (mln zł)	1708,4	206992,3	0,8%
Specjalne strefy ekonomiczne w województwie*			
– Katowicka – Starachowicka – Wałbrzyska			
Oceny wyróżniające województwo opolskie wg RAI (klasa A, B i C)			
Rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna RAI		Handel klasa C	
Wyróżnione powiaty i gminy wg PAI1_GN			
Powiaty	Klasa A	m. Opole,	
Gminy	Klasa A	Brzeg (m), Opole (m), Kędzierzyn-Koźle (m), Skarbimierz (w), Tułowice (w), Dobrzeń Wielki (w), Zdzeszowice (m-w), Prudnik (m-w), Namysłów (m-w), Gogolin (m-w)	
	Klasa B	Chrzastowice (w), Bierawa (w), Łubniany (w), Nysa (m-w), Krapkowice (m-w), Kluczbork (m-w), Ujazd (m-w), Grodków (m-w)	

Objaśnienia

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

PAI – potencjalna atrakcyjność inwestycyjna, RAI - rzeczywista atrakcyjność inwestycyjna

* Więcej informacji w Aneksie w tab. 3.

Źródło: opracowanie własne.

Liczba osób zamieszkujących województwo w roku 2013 wynosiła 1 004 416 mieszkańców, co stanowiło 2,6% ludności Polski. W województwie opolskim struktura wieku w roku 2013 przedstawiała się następująco: na wiek przedprodukcyjny przypadało 16,4% osób, produkcyjny: 64,7% i poprodukcyjny: 18,9% (Polska analogicznie: 18,2%, 63,4% i 18,4%).

Główny potencjał dla tworzenia kapitału ludzkiego w województwie stanowi 6 uczelni wyższych, w których kształci się 30 975 studentów, czyli 2,0% studentów w skali kraju. Do szkół zasadniczych uczęszcza 3,1% uczniów województwa, natomiast do techników 2,7%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie była równa w sierpniu 2014 r. 12,3%, dla porównania w Polsce - 11,7%.² Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w pierwszym półroczu 2014 wyniosło 3 488,1zł, czyli 92,5% średniego wynagrodzenia w Polsce.

Województwo opolskie dostarczyło w 2012 r. 2,1% produktu krajowego brutto Polski. W przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowiło to 33 071 zł, przy średniej dla Polski 41 439,1zł. Wynik ten plasuje województwo na 11 miejscu w kraju. Dynamika wzrostu PKB w województwie w latach 2003-2012 wyniosła 179,2%, przy średniej dla Polski równej 189,2%.

Struktura zatrudnienia w województwie charakteryzuje się udziałem sektora usług na poziomie 51,8% podczas gdy na sektor rolniczy i przemysłowy przypada analogicznie 11,9% i 36,3% pracujących (GUS, BDL 2014).

W strukturze przemysłu województwa opolskiego wybijają się kilka działów takie jak: produkcja artykułów spożywczych (16%), produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (16), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (14), a także produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (7%). Z uwagi na to, że województwo należy do najmniejszych regionów, poza produkcją chemikaliów i wyrobów chemicznych (16) nie stanowi potentata na polskim rynku. Natomiast w ostatnich trzech latach województwo opolskie podwyższyło lub utrzymało swoją pozycję konkurencyjną, mierzoną udziałem w krajowej wartości produkcji sprzedanej w przypadku wszystkich wcześniej wymienionych działów przemysłu:³

Dla inwestorów istotne znaczenie może mieć to, które sektory są postrzegane jako strategiczne przez władze województwa opolskiego. Na podstawie strategii rozwoju regionalnego można do nich zaliczyć: chemiczny rolno-spożywczy budowlany oraz pozostałe: energetyczny, maszynowy, metalowy, drzewny, surowców niemetalicznych

² Bezrobotni oraz stopa bezrobocia wg województw, podregionów i powiatów (stan w końcu sierpnia 2012 r.) GUS.

³ Obliczenia na podstawie Biuletynu Statystycznego Województwa Opolskiego, I kwartał 2014 oraz Biuletynu Statystycznego I kwartał 2014, www.stat.gov.pl (10.11.2014). Za utrzymanie pozycji konkurencyjnej uznano zmianę do 0,25 punktu procentowego.

Ważną wskazówką dla inwestorów zainteresowanych dokonaniem inwestycji w województwie opolskim, może być lista tzw. sektorów wysokich szans, ustalona przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych przy współpracy z samorządem województwa opolskiego w oparciu o obserwacje tendencji w zakresie napływu inwestycji do tego województwa. Są to sektory:

- spożywczy,
- chemiczny,
- budowlany.

Inwestycje te mogą być lokowane w specjalnie przygotowanych na preferencyjnych warunkach atrakcyjnych lokalizacjach oferowanych przez Specjalne Strefy Ekonomiczne: **Katowicka, Łódzka, Starachowicka, Wałbrzyska, w następujących podstrefach:**

- **SSE Katowicka**, podstrefy: Głuchołazy (m-w), Gogolin (m-w), Kędzierzyn-Koźle (m), Kietrz (m-w), Krapkowice (m-w), Olesno (m-w), Strzelce Opolskie (m-w), Ujazd (m-w),
- **SSE Starachowicka**, podstrefy: Tułowice (w),
- **SSE Wałbrzyska**, podstrefy: Kluczbork (m-w), Namysłów (m-w), Nysa (m-w), Opole (m), Praszka (m-w), Prudnik (m-w), Skarbimierz (w).

We wszystkich wymienionych lokalizacjach inwestorzy mogą uzyskać ulgę w podatku dochodowym sięgającą 35% - 55%, w zależności od wielkości przedsiębiorstwa - więcej na temat zasad pomocy publicznej:

http://www.paiz.gov.pl/strefa_inwestora/zachety_inwestycyjne_w_sse.

2. POZYCJA WOJEWÓDZTWA NA MAPIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ POLSKI I UNII EUROPEJSKIEJ

Województwo opolskie należy do mniej atrakcyjnych województw w Polsce, o czym świadczy uzyskana przez nie klasa E dla gospodarki narodowej bez wyróżniania sektorów. Nieco poniżej średniej plasuje się pod względem atrakcyjności dla inwestycji w działalność i profesjonalną, naukową i techniczną oraz handel i naprawy.

W oparciu o metodykę opracowaną przez zespół Instytutu Przedsiębiorstwa w ramach badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, od dwóch lat tworzona jest ocena atrakcyjności inwestycyjnej dla wszystkich regionów Unii Europejskiej. Ocena ta oparta jest na pomiarze atrakcyjności zasobów pracy, rynku oraz innowacyjności.⁴ Ze względu na różną metodologię badań dla regionów w Polsce oraz

⁴ Więcej: *Atrakcyjność inwestycyjna regionów Polski na tle Unii Europejskiej*, praca zbiorowa pod red. H. Godlewskiej-Majkowskiej, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2014 oraz

<http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KNoP/struktura/IP/struktura/ZOB/>

regionów w Unii Europejskiej oraz zmienne uwzględnione w badaniu, ich wyniki są nieporównywalne. Dzieje się tak dlatego, że nie wszystkie dane dotyczące województw, gmin i powiatów są dostępne (np. nie wszystkie regiony posiadają aktualne informacje dotyczące infrastruktury).

Województwo opolskie zostało ocenione jako posiadające bardzo niską atrakcyjność inwestycyjną (klasa E) na tle regionów Unii Europejskiej szczebla NUTS 2. Jednakże w porównaniu do poprzedniego badania województwo osiągnęło zdecydowaną poprawę swojej pozycji (o 11 miejsc). Ponadto polskiemu regionowi niewiele brakuje, aby awansować do wyższej klasy atrakcyjności inwestycyjnej. Silną stroną województwa jest kapitał ludzki (klasa B), który został sklasyfikowany na 50 miejscu wśród 270 badanych regionów.

Województwo jest bardziej atrakcyjne między innymi niż regiony:

- **bułgarskie:** Yugoiztochen, Severen tsentralen, Yuzhen tsentralen, Severozapaden;
- **greckie:** Kriti, Notio Aigaio, Thessalia, Ipeiros, Dytiki Ellada, Sterea Ellada, Ionia Nisia, Dytiki Makedonia, Voreio Aigaio, Peloponnisos, Anatoliki Makedonia, Thraki;
- **hiszpańskie:** Extremadura;
- **portugalskie:** Alentejo, Região Autónoma dos Açores, Centro;
- **rumuńskie:** Vest, Nord-Vest, Centru, Sud-Est, Nord-Est, Sud-Vest Oltenia, Sud - Muntenia;
- **węgierskie:** Észak-Magyarország, Dél-Alföld, Észak-Alföld;
- **włoskie:** Puglia, Calabria, Basilicata

3. ZRÓŻNICOWANIE WEWNĘTRZNE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WOJEWÓDZTW

Atrakcyjność inwestycyjna poszczególnych jednostek administracyjnych województwa jest wynikiem oceny istotnych z punktu widzenia inwestora warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej. Za czynniki te przyjmuje się: sytuację na rynku pracy, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz społeczną, a także sytuację rynkową oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Ocena **ryнку pracy** informuje inwestora o możliwości pozyskania pracowników do planowych przedsięwzięć gospodarczych, nadwyżce lub niedoborach tych pracowników, co pośrednio wpływa na koszty zatrudnienia.

Ocena stanu **infrastruktury technicznej** pozwala planować przedsięwzięcia gospodarcze, które wymagają przygotowania terenu inwestycyjnego w podstawowe elementy techniczne, takie jak: instalacje przesyłowe: wody, gazu, prądu, a także urządzenia ochrony środowiska w postaci oczyszczalni ścieków.

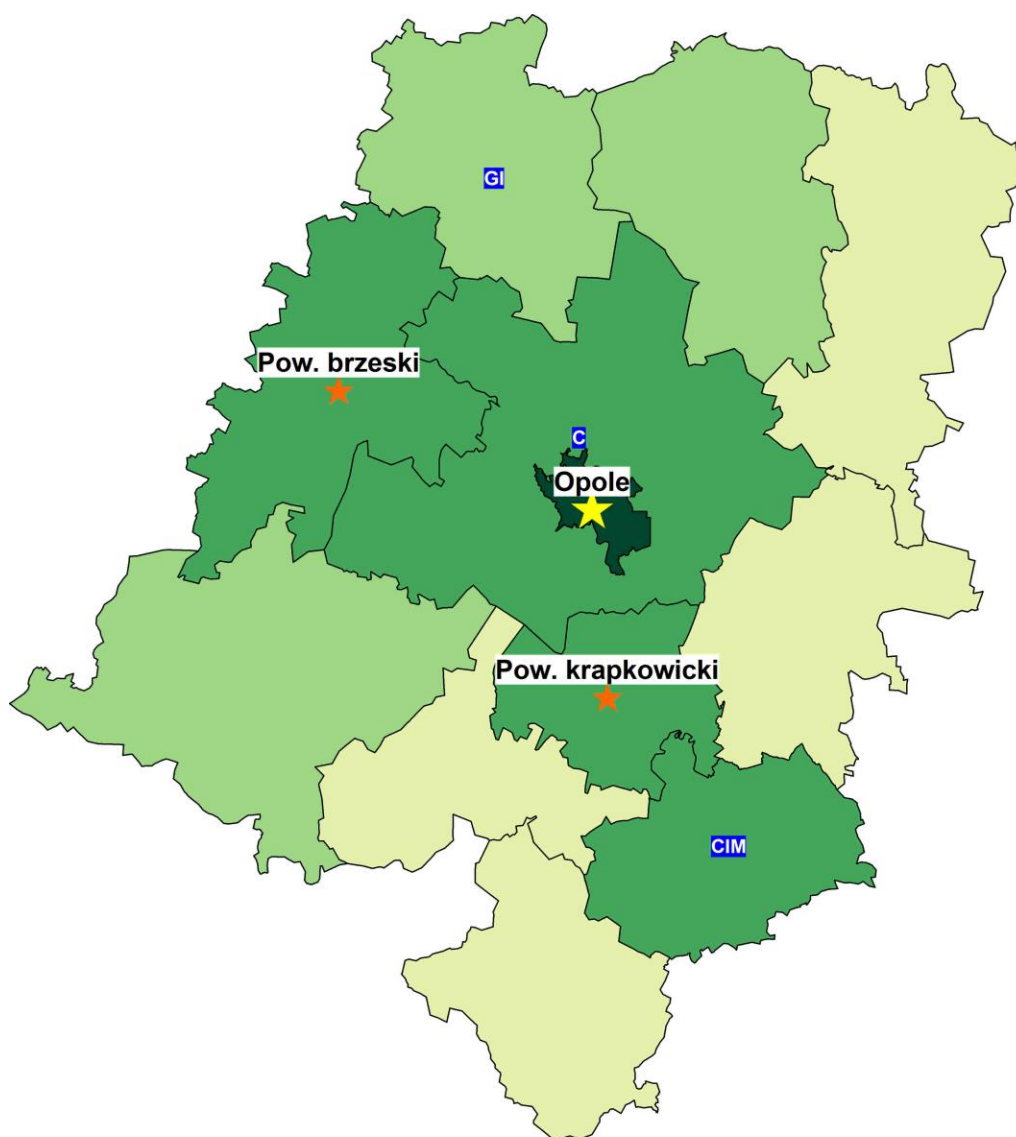
Infrastruktura społeczna oceniana jest przez pryzmat wyposażenia danej lokalizacji w budynki oraz urządzenia decydujące o jakości życia mieszkańców, czy też rozwoju kapitału ludzkiego, poprzez dostęp do edukacji, służby zdrowia, obiektów sportowo-rekreacyjnych, technologii informacyjnych, w tym Internetu.

Sytuacja rynkowa informuje inwestora o chłonności rynku, czyli liczbie potencjalnych konsumentów, a także pośrednio o ich zamożności, czyli możliwości nabywania towarów i usług.

Na potrzeby oceny atrakcyjności lokalizacji usług turystycznych i ich pochodnych, poddano ocenie **uwarunkowania przyrodnicze**, które stanowią jednocześnie istotny element kształtowania jakości życia mieszkańców.

Łączna ocena wszystkich wymienionych elementów w poszczególnych powiatach lub gminach, pokazuje przestrzenne zróżnicowanie atrakcyjności inwestycyjnej w województwie. Dodatkowo prezentowane są wyniki oceny dla poszczególnych obszarów gospodarki, takich jak: przemysł, handel, usługi turystyczne oraz usługi nowoczesne związane z działalnością profesjonalną, naukową oraz techniczną (rysunek 3 i 4). Prezentowane na mapie wyróżnione lokalizacje oznaczono gwiazdami, które wskazują najwyższe oceny, wspomnianych już wyżej poszczególnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Rysunek 3. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej powiatów woj. opolskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW
dla gospodarki narodowej w 2012

Najwyższa ocena
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla poszczególnych sekcji
wg PKD C, G, I, M

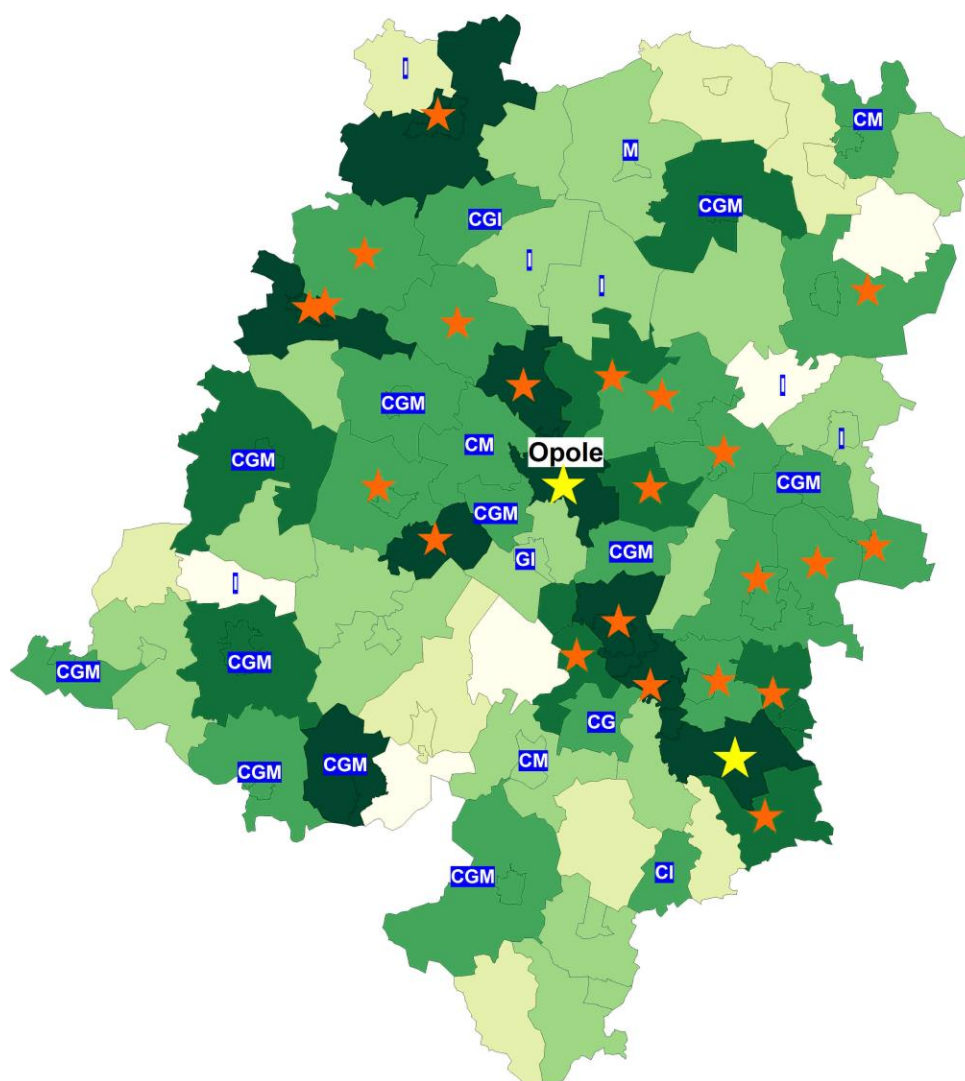
C Przemysł
G Handel
I Hotele i restauracje
M Działalność profesjonalna,
naukowa i techniczna

Powiat oznaczony złotą gwiazdą:

Opole

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 4. Zróżnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin woj. opolskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN
dla gospodarki narodowej w 2012

★ Najwyższa ocena
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

★ Oceny ponadprzeciętne
dla wszystkich sekcji
wg PKD C, G, I, M

Oceny ponadprzeciętne
dla poszczególnych sekcji
wg PKD C, G, I, M

C Przemysł
G Handel
I Hotele i restauracje
M Działalność profesjonalna,
naukowa i techniczna

Gminy oznaczone złotą gwiazdą:

Kędzierzyn-Koźle (m), Opole (m)

Źródło: Opracowanie własne.

Gwiazda pomarańczowa oznacza, iż powiat lub gmina uzyskała ponad przeciętną ocenę we wszystkich analizowanych obszarach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych) natomiast **gwiazda złota** jest najwyższym wyróżnieniem i oznacza najwyższą ocenę wszystkich analizowanych sekcji gospodarczych w danym powiecie lub gminie.

W grupie powiatów najwyżej ocenione miasta na prawach - **złote gwiazdy** to: Opole oraz wyróżnione **gwiazdą pomarańczową** to powiat ziemski brzeski oraz krapkowicki.

W grupie gmin miejskich najwyżej ocenione, wyróżnione:

- **złotą gwiazdą** to miasta: Kędzierzyn-Koźle (m) Opole (m),
- **gwiazdą pomarańczową** miasto Brzeg (m).

W grupie gmin wiejskich wyróżnione:

- **gwiazdą pomarańczową** to: Bierawa (w), Chrzastowice (w), Dobrzeń Wielki (w), Jemielnica (w), Lubsza (w), Łubniany (w), Popielów (w), Skarbimierz (w), Tułowice (w), Turawa (w).

W grupie gmin miejsko-wiejskich wyróżnione:

- **gwiazdą pomarańczową** to gminy: Gogolin (m-w), Krapkowice (m-w), Leśnica (m-w), Namysłów (m-w), Niemodlin (m-w), Olesno (m-w), Ozimek (m-w), Strzelce Opolskie (m-w), Ujazd (m-w), Zawadzkie (m-w), Zdzeszowice (m-w).

4. WSPARCIE INSTYTUCJONALNE INWESTORA I PRZEDSIĘBIORCY W WOJEWÓDZTWIE

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw.

4.1. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Wśród instytucji okołobiznesowych w województwie (z wyłączeniem instytucji naukowo-badawczych), które mają wpływ na rozwój gospodarczy regionu znajdują się m.in. izby gospodarcze, stowarzyszenia, inkubatory przedsiębiorczości, parki technologiczne, centra transferu technologii, ośrodki doradztwa, instytucje finansowe oraz agencje rozwoju.

Dla inwestorów szczególnie ważnym wsparciem jest system regionalnych Centrów Obsługi Inwestora stworzony przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A. w porozumieniu z marszałkami województw dla zapewnienia inwestorom kompleksowej obsługi na poziomie każdego województwa.

W województwie opolskim jest to:

Centrum Obsługi Inwestora działające w strukturze
Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki
www.ocrg.opolskie.pl

Opolskie Centrum Obsługi Inwestora jako Partner PAIiZ to: „one stop shop”, źródło potrzebnych inwestorowi informacji regionalnych, przepisów i aktów prawnych, ofert inwestycyjnych oraz aktualnych danych o gospodarce regionu, jednostka której pracownicy posiadają odpowiednie kwalifikacje do obsługi inwestorów. Personel COI działa według standardów określonych przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A., został przeszkolony w Agencji i ma zapewnioną stałą pomoc merytoryczną jej pracowników.

Bardzo istotnym narzędziem wspomagającym inwestorów są Specjalne Strefy Ekonomiczne, których zasady działania oraz efekty zostały opisane w dalszej części raportu.

Poniżej prezentujemy szereg wybranych instytucji okołobiznesowych w województwie opolskim, które pracują na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, poprzez wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii i pobudzanie tworzenia powiązań kooperacyjnych oraz innych form współpracy. Są to:

Izba Gospodarcza „Śląsk” (www.igsilesia.pl)

Izba zrzesza ponad 200 firm ze Śląska i innych regionów kraju. Izba jest koordynatorem Śląskiego Klastra Drzewnego. Oferta Izby obejmuje m.in.: kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe, pomoc w dostępie do środków pomocowych na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, szerokie kontakty w kraju i zagranicą (głównie w Niemczech), dostęp do nowych rynków zbytu, organizację wystaw, targów, misji gospodarczych i giełd kooperacyjnych w kraju i zagranicą, pomoc i doradztwo dla zakładających i rozwijających działalność gospodarczą.

Opolska Izba Gospodarcza (www.oig.opole.pl)

Opolska Izba Gospodarcza jest organizacją samorządu gospodarczego, reprezentującą interesy gospodarcze zrzeszonych w niej podmiotów w zakresie ich działalności. Izba zrzesza około 370 podmiotów. Oferta Izby obejmuje m.in.: usługi szkoleniowe i legalizację

dokumentów. Przy Opolskiej Izbie Gospodarczej działa Sąd Arbitrażowy (Polubowny) oraz Klub Młodych Przedsiębiorców.

Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki (www.ocrg.opolskie.pl)

OCRG realizuje zadania związane tworzeniem warunków rozwoju gospodarczego, kreowaniem rynku pracy, pobudzaniem aktywności gospodarczej oraz podnoszeniem poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa. Centrum inicjuje działania na rzecz wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz tworzenia potencjału inwestycyjnego i usprawnienia procesów pozyskiwania i obsługi inwestorów krajowych i zagranicznych. W ramach OCRG działa Centrum Obsługi Inwestora i Eksportera. Centrum jest Instytucją Zarządzającą procesem wdrażania Regionalnej Strategii Innowacji (RSI) dla województwa opolskiego. OCRG buduje regionalne sieci informacji gospodarczej dla biznesu oraz propaguje idee klastrowe.

Opolskie Centrum Transferu Innowacji (<http://icimb.pl/opole/octi>)

OCTI tworzy sieć współpracy pomiędzy podmiotami specjalizującymi się w dostarczaniu firmom wiedzy i zasobów w celu przekształcania nowych rozwiązań w zyski dla firm. Rolą Centrum jest m.in.: inicjowanie współpracy pomiędzy regionalnymi samorządami, urzędami pracy, przedsiębiorcami i instytucjami naukowymi w zakresie wzrostu innowacyjności gospodarki, wdrażanie projektów współfinansowanych ze środków UE mających na celu transfer wiedzy i innowacji, monitorowanie potrzeb przedsiębiorców w zakresie rozwoju technologii, poszukiwanie odpowiednich rozwiązań technologicznych, kojarzenie partnerów, informowanie o możliwych źródłach finansowania innowacji, zwiększenie zaangażowania pracowników badawczo-naukowych w działalność innowacyjną bezpośrednio skierowaną na potrzeby opolskiego przemysłu.

Park Naukowo- Technologiczny w Opolu (www.pnt.opole.pl)

PNT stwarza możliwość poszukiwania i wdrażania nowych rozwiązań technologicznych na styku świata nauki i biznesu. Park docelowo będzie się składał z 5 budynków: inkubatora przedsiębiorczości, obiektu laboratoryjno - doświadczalnego, budynku badań naukowych, budynku dla firm wysokich technologii oraz strefy integracji. We wrześniu 2013 r. PNT w Opolu otrzymał dofinansowanie na budowę dwóch pierwszych z wymienionych obiektów. Celem Parku jest działanie na rzecz rozwoju regionu opolskiego poprzez: stwarzanie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem sektora wysokich technologii, rozwój gospodarki opartej na wiedzy, tworzenie efektywnych powiązań pomiędzy nauką i biznesem, stymulowanie innowacyjnej przedsiębiorczości w środowisku współpracy pomiędzy nauką, biznesem i samorządem terytorialnym.

Opolski Park Naukowo-Technologiczny (www.opnt.pl)

OPNT to spółka ze 100% udziałem Politechniki Opolskiej. Oferta Parku opiera się na transferze wiedzy pomiędzy Politechniką Opolską, instytucjami otoczenia biznesu i przedsiębiorstwami oraz identyfikowaniem i kreowaniem różnego rodzaju innowacyjnych usług w obszarze B+R przedsiębiorstw. Oferta Parku obejmuje m.in.: usługi szkoleniowe, coachingowe dla przedsiębiorstw, organizację seminariów oraz warsztatów (np. z zakresu

zarządzania projektami, odnawialnych źródeł energii, tworzenia biznesplanów, inżynierii finansowej).

Kędzierzyńsko – Kozielski Park Przemysłowy (www.kkpp.pl)

Celem działalności KKPP jest wzrost potencjału społeczno-gospodarczego, konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu Kędzierzyna-Koźla oraz stymulacja rozwoju regionalnego i lokalnego. KKPP we współpracy z Gminą Kędzierzyn-Koźle oferuje inwestorom wsparcie w procesie inwestycyjnym, realizowane m.in. poprzez: opracowywanie ofert inwestycyjnych (działki inwestycyjne, hale produkcyjne, magazyny, powierzchnie biurowe), przygotowywanie wizyt i aranżowanie spotkań, wyszukiwanie poddostawców i partnerów handlowych, wsparcie w procesach administracyjnych (np. w uzyskiwaniu pozwoleń), doradztwo w zakresie pomocy publicznej. Oferta dla inwestorów obejmuje trzy lokalizacje terenów inwestycyjnych: obszar objęty działaniem katowickiej SSE (Pole Południowe), Port Rieczny Koźle oraz Podzamcze z istniejącym obiektem budowlanym wymagającym rewitalizacji.

Business Centre Club - Łoża Opolska (www.bcc.org.pl)

BCC jest organizacją przedsiębiorców i indywidualnych pracodawców. Business Centre Club prowadzi aktywny lobbing gospodarczy na rzecz rozwoju gospodarki wolnorynkowej, tworzenia prawa, obrony interesów polskich przedsiębiorców. BCC reprezentuje interesy pracodawców poprzez uczestnictwo w różnorodnych gremiach, m.in. w Trójstronnej Komisji ds. Społeczno-Gospodarczych, Wojewódzkich Komisjach Dialogu Społecznego, wojewódzkich i powiatowych Radach Zatrudnienia, Radzie Ochrony Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Socjalnych, Naczelnej Radzie Zatrudnienia. BCC jest inicjatorem Forum Dialogu (płaszczyzny komunikowania się różnych grup społecznych) oraz propagatorem idei społecznej odpowiedzialności firm.

Politechnika Opolska Centrum Współpracy Polska-Chiny Instytut Konfucjusza w Opolu (www.instytutkonfucjusza.po.opole.pl)

Instytut Konfucjusza jest instytucją pożytku publicznego, mającą na celu stworzenie i poszerzanie więzów akademickich, gospodarczych i kulturalnych pomiędzy Polską a Chinami. Zakres działalności Centrum obejmuje m.in.: organizowanie kursów i konwersatoriów języka chińskiego na różnych poziomach zaawansowania, przygotowanie nauczycieli do nauczania języka chińskiego w szkołach, dostarczanie nowoczesnych materiałów dydaktycznych do nauki języka, przeprowadzanie egzaminów językowych, organizowanie wykładów i seminariów na temat chińskiej kultury, społeczeństwa i biznesu, nawiązywanie współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi i firmami z Chin, doradztwo w zakresie edukacji, kultury i biznesu, organizowanie imprez o charakterze kulturalnym i edukacyjnym.

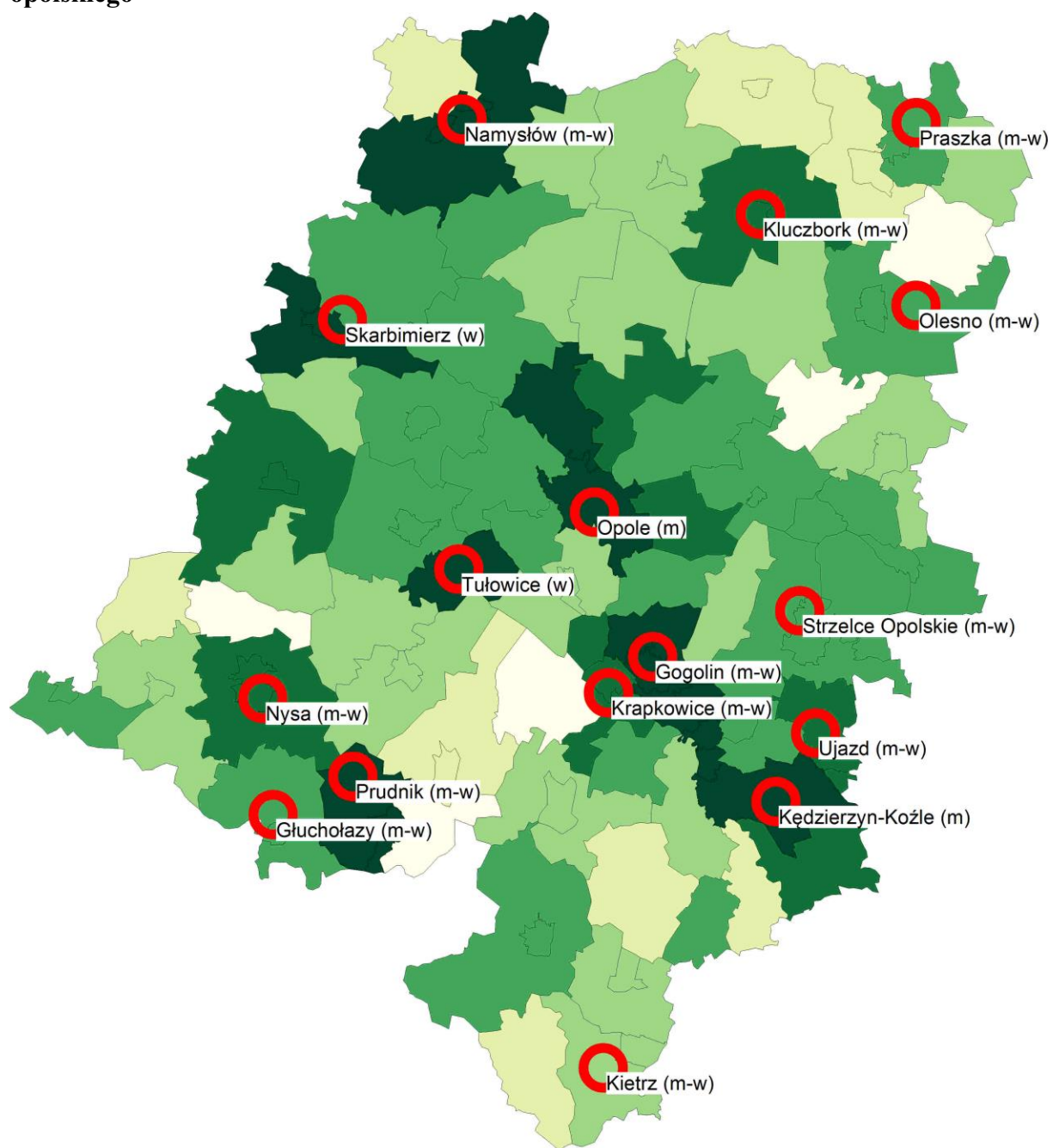
4.2. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREFY EKONOMICZNYCH W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM

Na terenie województwa opolskiego funkcjonują 3 specjalne strefy ekonomiczne: Katowicka, Wałbrzyska i Starachowicka. Do końca 2013 r. strefy swoim zasięgiem obejmowały nieruchomości położone na terenie 2 miast i 14 gmin - zob. rys. 5.

Pierwsze tereny strefowe powołano w 1996 w Strzelcach Opolskich, a kolejne po 2003 r. Przedsiębiorstwa strefowe działające w regionie poniosły do końca 2013 r. nakłady inwestycyjne na łączną kwotę 3,7 mld zł, co stanowi 4% wszystkich nakładów inwestycyjnych poniesionych w SSE w Polsce. W tym samym okresie przedsiębiorstwa strefowe utworzyły 3,2 tys. nowych miejsc pracy w regionie, co stanowi 2% wszystkich nowych miejsc pracy utworzonych w strefach (por. tab. 4 w Aneksie).

Największe wartościowo inwestycje napłynęły do Skarbimierza, gdzie zainwestowali: Cadbury Polska Sp. z o. o. (HOLANDIA, Produkcja: gumy do żucia), Cadbury Sp. z o. o. (HOLANDIA, produkcja: wyroby czekoladowe), Keiper Polska Sp. z o.o. (NIEMCY, produkcja: struktur siedzeń do samochodów osobowych, szyn prowadząco - mocujących do siedzeń), FPS Polska Sp. z o.o. (NIEMCY, produkcja opakowań metalowych). Drugą gminą ze względu na wartość inwestycji jest Ujazd, na terenie którego inwestycje zrealizowała firma EUROGLAS Polska Sp. z o.o. (Niemcy, produkcja szkła płaskiego).

Rysunek 5. Rozmieszczenie specjalnych stref ekonomicznych na terenie województwa opolskiego

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN dla gospodarki narodowej w 2012

Gminy na terenie których działa SSE

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa opolskiego zakłada się pozyskiwanie inwestycji:

- produkcyjnych, przede wszystkim zaawansowanych technologicznie i realizowanych we współpracy z instytucjami naukowymi oraz inwestycji usługowych zajmujących się gromadzeniem i przetwarzaniem danych, w przypadku Katowickiej SSE
- z branży przetwórstwa spożywczego, chemicznej, energetycznej, mineralnej, maszynowej, metalowej i meblarskiej, w przypadku Starachowickiej SSE
- z dziedziny logistyki, a także z tradycyjnych przemysłów województwa, tj. z branży meblarskiej i drzewnej, w przypadku Wałbrzyskiej SSE

4.3. GMINA NA 5!

Studenckie Koło Naukowe Przedsiębiorczości i Analiz Regionalnych, działające przy Instytucie Przedsiębiorstwa Szkoły Głównej Handlowej po raz kolejny opublikowało wyniki raportu z badania jakości obsługi potencjalnych inwestorów przez urzędy gmin. Przedmiotem badań jakościowych nad atrakcyjnością inwestycyjną jest ocena stron internetowych oraz kontaktu elektronicznego w wersji polsko - i anglojęzycznej z urzędami gmin, przy wykorzystaniu metody tajemniczego klienta (ang. *mystery client*). Ocenę poziomu obsługi inwestora przy wykorzystaniu elektronicznych narzędzi komunikacji stanowi suma badanych elementów. Wyróżniające się jednostki samorządu terytorialnego otrzymują tytuł Gmina na 5!. W tegorocznej edycji na potrzeby rankingu ocenie poddano wszystkie gminy klasy A i B wg rankingu PAI 2012.

Z województwa opolskiego żadna gmina nie została nagrodzona tytułem Gmina na 5!. Najbliżej osiągnięcia tytułu były gminy Opole i Kędzierzyn-Koźle, które posiadają dość dobre strony internetowe oraz dobrze odpowiedziały na zapytanie inwestora w języku polskim.

ANEKS

Tabela 1. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA WOJEWÓDZTW DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
Województwo	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Województwa						
DOLNOŚLĄSKIE	0,39	A	A	A	B	A
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,29	C	C	E	D	D
LUBELSKIE	0,17	F	F	F	F	F
LUBUSKIE	0,23	E	E	D	C	D
ŁÓDZKIE	0,29	C	C	D	E	D
MAŁOPOLSKIE	0,32	C	C	B	B	C
MAZOWIECKIE	0,4	A	A	A	A	A
OPOLSKIE	0,22	E	E	D	E	D
PODKARPACKIE	0,23	E	E	E	E	D
PODLASKIE	0,2	F	F	F	E	E
POMORSKIE	0,34	B	C	B	A	B
ŚLĄSKIE	0,41	A	A	B	C	A
ŚWIĘTOKRZYSKIE	0,16	F	F	F	F	F
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,24	E	E	C	C	E
WIELKOPOLSKIE	0,31	C	C	C	D	B
ZACHODNIOPOMORSKIE	0,34	B	B	B	A	B

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej

Tabela 2. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA POWIATÓW WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Powiat	PAII_GN	PAII_GN	PAII_C	PAII_G	PAII_I	PAII_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Powiaty						
m. Opole	0,333	A	A	A	A	A
krapkowicki	0,261	C	B	B	B	C
kędzierzyńsko-kozielski	0,255	C	C	D	C	C
brzeski	0,250	C	C	C	C	C
opolski	0,241	C	C	D	D	D

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań statutowych Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie, pod kierunkiem H. Godlewskiej – Majkowskiej

Tabela 3. POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO W DLA GOSPODARKI NARODOWEJ ORAZ WYBRANYCH SEKCJI

Gmina	PAI1_GN	PAI1_GN	PAI1_C	PAI1_G	PAI1_I	PAI1_M
	Gospodarka narodowa	Gospodarka narodowa	Przemysł	Handel	Hotele i restauracje	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Gminy miejskie						
Brzeg (m)	0,279	A	A	A	B	A
Opole (m)	0,256	A	A	A	A	A
Kędzierzyn-Koźle (m)	0,253	A	A	A	A	A
Gminy wiejskie						
Skarbimierz (w)	0,229	A	A	A	C	B
Tułowice (w)	0,226	A	A	A	B	B
Dobrzeń Wielki (w)	0,224	A	A	A	B	A
Chrzastowice (w)	0,216	B	B	A	A	B
Bierawa (w)	0,210	B	B	B	B	B
Łubniany (w)	0,203	B	B	B	C	C
Lubsza (w)	0,200	C	B	B	C	C
Popielów (w)	0,199	C	B	C	A	C
Komprachcice (w)	0,198	C	C	C	E	B
Tarnów Opolski (w)	0,197	C	C	B	D	B
Jemielnica (w)	0,195	C	C	C	A	C
Świerczów (w)	0,193	C	C	B	B	D
Turawa (w)	0,189	C	C	C	C	C
Walce (w)	0,185	C	C	C	D	D
Polska Cerekiew (w)	0,184	C	C	D	B	D
Dąbrowa (w)	0,182	C	C	D	D	C
Gminy miejsko-wiejskie						
Zdzieszowice (m-w)	0,243	A	A	A	C	A
Prudnik (m-w)	0,232	A	A	B	D	A
Namysłów (m-w)	0,223	A	A	A	B	A
Gogolin (m-w)	0,220	A	A	A	A	B
Nysa (m-w)	0,216	B	B	B	D	A
Krapkowice (m-w)	0,215	B	B	B	B	B
Kluczbork (m-w)	0,212	B	B	B	D	B
Ujazd (m-w)	0,208	B	B	B	C	C
Grodków (m-w)	0,201	B	B	B	D	C
Ozimek (m-w)	0,198	C	C	C	C	C
Zawadzkie (m-w)	0,198	C	B	B	C	C
Kolonowskie (m-w)	0,192	C	C	C	D	C
Lewin Brzeski (m-w)	0,191	C	C	C	E	C

Olesno (m-w)	0,190	C	C	C	B	B
Niemodlin (m-w)	0,190	C	C	C	C	C
Leśnica (m-w)	0,189	C	C	C	C	C
Głubczyce (m-w)	0,188	C	C	C	D	C
Paczków (m-w)	0,188	C	C	C	E	C
Głucholązy (m-w)	0,188	C	C	C	D	C
Praszka (m-w)	0,187	C	C	D	D	C
Strzelce Opolskie (m-w)	0,186	C	C	B	B	C

(m) – gmina miejska, (w) – gmina wiejska, (m-w) – gmina miejsko-wiejska

Źródło: jak do tab. 1.

Uwaga: wszystkie wskaźniki w raporcie zostały policzone w oparciu o najbardziej aktualne dane z Banku Danych Lokalnych (2014).

**Tabela 4. EFEKTY FUNKCJONOWANIA SPECJALNYCH STREF EKONOMICZNYCH
NA KONIEC 2013 R.**

Nazwa SSE	Powiat, gmina	Skumulowane nakłady inwestycyjne na koniec 2013 r. w mln zł	Liczba nowych miejsc pracy na koniec 2013 r.	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w nowych inwestycjach)
Walbrzyska	Powiat brzeski (w) Skarbimierz	1 326,95	1 123	artykuły spożywcze
Katowicka	Powiat głubczycki (m-w) Kietrz	0,00		brak branży wiodącej
Katowicka	Powiat kędzierzyńsko- kozielski (m) Kędzierzyn-Koźle	0,00		brak branży wiodącej
Walbrzyska	Powiat kluczborski (m-w) Kluczbork	10,55	11	wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Katowicka	Powiat krapkowicki (m-w) Gogolin	0,00		brak branży wiodącej
Katowicka	Powiat krapkowicki (m-w) Krapkowice	241,24	65	papier i wyroby z papieru
Walbrzyska	Powiat namysłowski (m-w) Namysłów	0,00		brak branży wiodącej
Katowicka	Powiat nyski (m-w) Głuchołazy	79,09	47	papier i wyroby z papieru
Walbrzyska	Powiat nyski (m-w) Nysa	45,34	188	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych
Katowicka	Powiat oleski (m-w) Olesno	0,00		brak branży wiodącej
Walbrzyska	Powiat oleski (m-w)	485,54	380	maszyny i urządzenia,

	Praszka			gdzie indziej niesklasyfikowane
Starachowicka	Powiat opolski (w) Tułowice	74,75	469	wyroby z gumy i tworzyw sztucznych, wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
Wałbrzyska	Powiat prudnicki (m- w) Prudnik	10,70	5	maszyny i urządzenia, gdzie indziej niesklasyfikowane
Katowicka	Powiat strzelecki (m- w) Strzelce Opolskie	449,49	302	drewno i wyroby z drewna i korka, z wyłączeniem mebli; wyroby ze słomy i materiałów w rodzaju stosowanych do wyplatania
Łódzka	Powiat strzelecki (m- w) Ujazd	850,67	310	wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych
Wałbrzyska	Powiat m. Opole (m) Opole	115,74	343	artykuły spożywcze, metale, wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Gospodarki.

Oznaczenia: (m) - miasto, (m-w) gmina miejsko-wiejska, (w) gmina wiejska

Tłumaczenie oraz redakcja raportu: Magdalena Senderowska, Paulina Mechło